

**TURUN
YLIOPISTO**

Voiko maahanmuutto parantaa Suomen eläkejärjestelmän kestävyyttä?

Sosiaalitieteiden
kandidutkielma

Laatija:
Anna Berg

30.12.2025
Turku

Turun yliopiston laatujärjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu
Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä.

Kandidatutkielma

Oppiaine: Sosiaalitieteet

Tekijä(t): Anna Berg

Otsikko: Voiko maahanmuutto parantaa Suomen eläkejärjestelmän kestävyyttä?

Ohjaaja: YTT Heidi Elmgren

Sivumäärä: 28 sivua

Päivämäärä: 30.12.2025

Tässä kandidaatintutkielmassa tarkastelen, voiko maahanmuutto parantaa Suomen eläkejärjestelmän kestävyyttä väestön ikääntymisen ja alhaisen syntyvyyden aiheuttamassa demografisessa tilanteessa. Tutkielman tavoitteena on selvittää, millaisia vaikutuksia maahanmuutolla on eläkejärjestelmän rahoitus pohjaan ja millä edellytyksillä maahanmuutto voi toimia ratkaisuna heikkenevään huoltosuhteeseen.

Tutkielma on toteutettu kirjallisuuskatsauksena, ja aineistona hyödynnetään aiempaa kansainvälistä ja kotimaista tutkimusta, joka käsittelee maahanmuuton, työmarkkinoiden ja jakojärjestelmään perustuvien eläkejärjestelmien välistä suhdetta. Tutkimuksessa on käytetty sekä teoreettiset mallit, kuten limittäisten sukupolvien mallit (OLG), että empiiriset mallit, taloustieteelliset analyysit maahanmuuton julkistaloudellisista vaikutuksista.

Kirjallisuuskatsauksen tulokset osoittavat, että maahanmuuton vaikutukset eläkejärjestelmän kestävyYTEEN ovat moninaisia ja vahvasti ehdollisia. Maahanmuutto voi vahvistaa eläkejärjestelmän rahoitus pohjaa lisäämällä työikäisen väestön määrää ja eläkemaksujen kertymää, mutta vaikutukset riippuvat muun muassa maahanmuuttajien iästä, koulutustasosta, työllistymisestä ja syntyvyydestä. Osa tutkimuksista korostaa työperäisen ja nuoren maahanmuuton myönteisiä vaikutuksia, kun taas toiset tuovat esiin riskit, kuten työttömyyden kasvun, palkkatason laskun ja sukupolvien väliset ristiriidat.

Tutkielman johtopäätöksenä voidaan todeta, että maahanmuutto ei yksin riitä ratkaisemaan Suomen eläkejärjestelmän kestävyysongelmia, mutta se voi toimia merkittävänä osana laajempaa keinovalikoimaa. Maahanmuuton vaikutukset eläkejärjestelmään edellyttävät tuekseen onnistunutta kotoutumista, maahanmuuttajien korkeaa työllisyyttä sekä muita rakenneuudistuksia, kuten työurien pidentämistä. Tutkielma osoittaa, että maahanmuuton roolia eläkejärjestelmän kestävyYden turvaamisessa on tarkasteltava pitkällä aikavälillä ja osana kokonaisvaltaista väestö- ja työmarkkinapolitiikkaa.

Avainsanat: maahanmuutto, eläkejärjestelmä, huoltosuhte, väestön ikääntyminen

Sisällysluettelo

1	Johdanto	4
2	Suomen eläkejärjestelmä ja maahanmuutto	6
2.1	Eläkejärjestelmä	6
2.2	Syntyvyys	7
2.3	Maahanmuutto	7
3	Maahanmuuton vaikutukset julkisen talouteen	9
3.1	Positiivinen vaikutus	9
3.2	Negatiivinen vaikutus	10
3.3	Ristiriitainen tai ehdollinen vaikutus	11
4	Lähestymistavat aikaisemmassa tutkimuksessa	13
5	AI käyttö	15
6	Tutkimusasetelma	16
6.1	Tavoitteet ja tutkimuskysymykset	16
6.2	Aineiston esittely	16
6.3	Menetelmän kuvaus	18
7	Empiiriset tulokset	20
7.1	Työperäinen maahanmuutto	20
7.2	Maahanmuuton vaikutus eläkejärjestelmän rahoitukseen	21
7.3	Pakolaistaustaisten ja turvapaikanhakijoiden työmarkkina-asema	23
7.4	Toisen sukupolven maahanmuuttajien erot kantaväestöstä	23
8	Johtopäätökset	25
9	Lähteet	28
10	Liitteet	30

1 Johdanto

Moni meistä ajattelee eläkettä kuin kaukaista palkintoa, joka odottaa elämän loppupuolella. Suomessa eläke ei kuitenkaan ole pelkästään säästötili, johon talletetaan rahaa, vaan se on osa laajempaa järjestelmää, jossa sukupolvet pitävät huolta toisistaan. Nyt tämä järjestelmä kohtaa merkittäviä haasteita, koska väestön rakenne muuttuu nopeasti.

Tilannetta voidaan ymmärtää paremmin tarkastelemalla historiaa. Toisen maailmansodan jälkeen 1950-luvulla syntyvyys Suomessa nousi voimakkaasti ja syntyivät niin sanotut suuret ikäluokat. 1960-luvulla suurten ikäluokkien siirtyessä työmarkkinoille alkoi ”suuri muutto” maaseudulta kaupunkeihin, ja samalla käynnistyi nopea kaupungistuminen. Hyvinvointivaltion rakentaminen sai alkunsa, tavoitteena oli universalismi (Karonen et al., 2022). 1970-luvulla väestönkehitys tasapainottui, ja hyvinvointivaltion sekä aluepolitiikan kehittäminen toi työpaikkoja, koulutusmahdollisuuksia ja palveluita ympäri maata. Tuolloin väestöllinen huoltosuhde oli 50,7 (Tilastokeskus, 2019). Käsite tarkoittaa sitä, kuinka monta lasta ja eläkeikäistä on yhtä työikäistä (15–64-vuotiasta) kohden. Se kuvaa työikäisen väestön huollettavana olevan väestön osuuden.

Nykytilanne on kuitenkin haastavampi. Väestöllinen huoltosuhde vuonna 2024 oli 62, ja väestöennusteen mukaan se pysyisi nykyisellä tasolla seuraavat 15 vuotta, mutta vuoden 2070 lopussa se nousisi 72: een (Tilastokeskus, 2023a). Matala syntyvyys aiheuttaa sen, että tulevien sukupolvien koko on jo määritelty, vaikka syntyvyys nousisi tulevaisuudessa. Tämä tarkoittaa, että seuraavan 20–25 vuoden aikana työikäisten määrä pysyy pienempänä kuin eläkeläisten määrä, mikä kuormittaa eläkejärjestelmää.

Väestön ikääntyminen ja alhainen syntyvyys ovat ilmiöitä, jotka koskettavat monia maita. Tilastokeskuksen mukaan (2023b) Suomessa kokonaishedelmällisyysluku on vuoden 2024 tilastojen mukaan vain 1,25 lasta naista kohden, mikä on selvästi alle väestön uusiutumistasoa (noin 2,1 lasta naista kohden). Tämä tarkoittaa, että tulevaisuudessa työssä olevien määrä pienenee suhteessa eläkeläisiin, mikä lisää painetta eläkejärjestelmän rahoitus pohjaan ja valtion budjettiin.

Lisäksi erityisesti yli 84-vuotiaiden määrä kasvaa merkittävästi 2040-luvulla. Tämä lisää terveydenhuoltokuluja, jotka rahoitetaan pääosin työssäkäyvien veronmaksuilla. Samalla vain harvoissa kunnissa syntyy enemmän ihmisiä kuin kuolee, ja ero on monessa tapauksessa hyvin pieni. Aiemmin suurempi kuolleisuus oli tilapäistä, kuten sisällissodat tai nälkävuodet, mutta nyt väestön ikääntyminen ja matala syntyvyys ovat pysyvämpiä ilmiöitä. (MDI 2025.)

Koska emme voi muuttaa menneisyyttä tai nopeasti nostaa syntyvyyttä, on löydettävä muita ratkaisuja. Yksi mahdollisuus on maahanmuutto. Esimerkiksi vuonna 2016 Suomi siirtyi tilanteeseen, jossa sen

väestö vähenisi joka vuosi ilman maahanmuuttoa (MDI, 2025). Maahanmuutto on viime vuosina paikannut väestökatoa ja ylläpitänyt työikäisten määrää, mutta sen vaikutus on rajallinen. Tästä syystä tutkimuksessani haluan selvittää, voiko maahanmuutto parantaa Suomen eläkejärjestelmän kestävyyttä.

2 Suomen eläkejärjestelmä ja maahanmuutto

2.1 Eläkejärjestelmä

Eläketurvakeskuksen mukaan Suomen eläkejärjestelmän voidaan kutsua jakoeläkejärjestelmäksi eli englanniksi Pay-As-You-Go, PAYG. Se tarkoittaa, että lakisääteiset työeläkkeet rahoitetaan pääasiassa jakojärjestelmällä eli työeläkemaksuilla. Kukin sukupolvi rahoittaa maksuillaan valtaosin edellisen sukupolven eläkkeet. Osa rahoitetaan osittain rahastoivan periaatteen mukaan (Eläketurvakeskus n.d.).

Suomessa eläkettä voidaan jakaa kahteen osaan kansaneläkkeeseen ja työeläkkeeseen. Kansaneläke perustuu Suomessa asumiseen ja sen saa, jos henkilö täyttää asumisaikaan liittyvät minimivaatimukset. Työeläke on osa lakisääteistä sosiaaliturvaa ja se perustuu työansioista maksettuihin vakuutusmaksuihin. Työeläkettä alkaa kertyä 17 vuoden iästä. Työeläkejärjestelmän piiriin kuuluvat kaikki työsuhteessa olleet sekä yrittäjä- tai maatalousyrittäjätoimintaa harjoittaneet henkilöt, joiden ansiotoiminta ylittää lain edellyttämät vähimmäisehdot. Yksilöllisiin vakuutuksiin perustuvaa eläketurvaa on Suomessa vähän verrattuna moniin muihin Euroopan maihin. Tämä johtuu muun muassa siitä, että lakisääteisessä työeläkejärjestelmässä ei ole eläkkeen perusteena olevien ansioiden tai eläkkeen ylärajaa. Eläkettä karttuu myös tiettyjen palkattomien aikojen, esimerkiksi työttömyyden perusteella. Myös tutkinnon suorittamisesta kertyy eläkkeen yhteydessä maksettavaa etuutta. (Eläketurvakeskus n.d.)

Eläketurvakeskuksen mukaan (n.d.) elinajanodotteen muutos vaikuttaa alkaviin eläkkeisiin elinaikakertoimen avulla. Elinaikakertoimen tarkoituksena on rajoittaa elinajan pitenemisestä johtuvaa eläkekustannusten kasvua ja kannustaa jatkamaan työntekoa. Elinajanodotteen noustessa elinaikakerroin pienentää kuukausittain maksettavaa eläkettä. Scolten ja Thum (1996) mukaan Suomen kaltaisessa järjestelmässä on mahdollista alentaa työssäkäyvän sukupolven maksuprosenttia, kun enemmän ihmisiä tulee työmarkkinoille. Nettopalkka kasvaa, kun rahoitusrasitus jakautuu useammalle maksajalle.

Bismarckilainen järjestelmä, eli sosiaalivakuutusjärjestelmä tarjoaa ansiosidonnaisia eläke-etuuksia aiemmille työntekijöille eli järjestelmä on maksupohjainen. Nykyiset eläkkeet rahoitetaan nykyisten työntekijöiden maksuilla, ei niillä varoilla, jotka nykyiset eläkeläiset maksoivat työuransa aikana. Koska etuudet ovat ansiosidonnaisia, ne ovat osa sosiaalivakuutusta. Beveridgeläinen järjestelmä on tarkoitettu köyhille suunnatuiksi avustusjärjestelmiksi. Beveridgeläiset julkiset eläkkeet tarjoavat vain vähimmäisetuuksia, jotka eivät ole sidoksissa ansioihin, eikä etuuksia rahoiteta työntekijöiden maksuilla vaan veroilla. Tämän seurauksena yksityisiä eläkkeitä, jotka monissa tapauksissa eivät ole pakollisia, kehitetään täydentämään julkisia eläkkeitä. (Han, 2013.) Suomessa on sekä bismarckilaisen että beveridgeläisen järjestelmän piirteitä. Bismarckilaisen järjestelmän etuuksia ovat esimerkiksi

työeläkkeet, joissa eläkkeen määrä riippuu ansioista ja työuran pituudesta, sekä sairauspäiväraha, joka perustuu ansioihin ja korvaa työkyvyttömyyden ajalta. Beveridgeläisen järjestelmän etuuksia puolestaan ovat esimerkiksi kansaneläke, joka turvaa vähimmäiseläkkeen kaikille riippumatta ansioista, sekä perustoimeentulotuki, joka takaa toimeentulon vähävaraisille.

2.2 Syntyvyys

Syntyvyydellä on merkittävä rooli eläkejärjestelmän kannalta. Kuten aiemmin mainitsin, osa työeläkemaksuista sijoitetaan ja osa käytetään jo eläkkeellä olevien rahoittamiseen. Mitä pienempi syntyvyys on, sitä vähemmän tulevaisuudessa on veronmaksajia ja eläkemaksajia, mikä vaikeuttaa eläkejärjestelmän rahoitusta.

Syntyvyyden ilmiöön liittyy yksi olennainen käsite: demografinen taakka. Se viittaa väestörakenteen aiheuttamaan taloudelliseen rasitteeseen, erityisesti kun eläkeläisten määrä kasvaa suhteessa työikäiseen väestöön (huoltosuhde heikkenee). Tunnusluku kuvaa alle 15-vuotiaiden lasten ja yli 64-vuotiaiden eläkeläisten suhdetta 15–64-vuotiaaseen työikäiseen väestöön. Mitä alhaisempi luku on, sitä enemmän työikäisiä on suhteessa lapsiin ja eläkeläisiin (Sitra, 2020). Tämä liittyy alhaiseen syntyvyyteen ja pidempään elinikään, mikä nostaa eläkejärjestelmän kustannuksia (Kemnitz 2008). Artikkelissa maahanmuuttoa tarkastellaan ratkaisuna tähän taakkaan. Perinteinen teoria olettaa, että he lisäävät työvoiman tarjontaa ja rahoituspohjaa, mutta joustamattomilla työmarkkinoilla vaikutus voi olla päinvastainen.

Kokonaishedelmällisyysluku kertoo kuinka monta lasta nainen keskimäärin synnyttäisi elämänsä aikana, jos hänen elinaikanaan vallitsevat syntyvyys- ja ikärakenteet pysyisivät samoina. Korkea hedelmällisyys lisää tulevia maksajia, alhainen pahentaa demografista taakkaa. Yleisellä hedelmällisyysluvulla tarkoitetaan elävänä syntyneiden lasten määrää keskiväkiluvun tuhatta 15-49 -vuotiaista naista kohden. (Tilastokeskus, 2025)

2.3 Maahanmuutto

Maahanmuutto on laaja käsite, joka sisältää hyvin heterogeenisiä ihmisiä, jotka eroavat toisistaan merkittävästi. Märitellään ensin, mitä tarkoitetaan maahanmuuttajalla. Eurostat määrittelee maahanmuuttajaksi henkilön, joka asettaa tavanomaisen asuinpaikkansa jonkin EU-maan alueelle vähintään 12 kuukauden ajaksi oltuaan aiemmin vakituisesti asunut toisessa maassa. (Ortega-Gil, ElHichou-Ahmed & Mata-García, 2023). Oleskelulupien myöntämisen perusteet voidaan jakaa kuuteen luokkaan: perheenyhdistämiseen ja perheen muodostamiseen liittyvät syyt, koulutukseen ja opiskeluun liittyvät syyt, ansiotyöhön liittyvät syyt, pakolaisasema, toissijainen suojelu, sekä muut syyt. Noin hieman yli kolmannes EU:n oleskeluluvista myönnetään perhesyistä, noin neljä prosenttia

opiskelun perusteella, 20 prosenttia työntöön perusteella, 15 prosenttia turvapaikan tai toissijaisen suojelun perusteella ja 25 prosenttia muiden syiden perusteella. Oleskelulupatiedot eivät sisällä ulkomailla syntyneitä henkilöitä, jotka ovat saaneet jonkin jäsenvaltion kansalaisuuden, joten ne tarjoavat vain osittaisen kuvan niistä syistä, joiden vuoksi ulkomaalaisia oleskelee EU:ssa. (Pinkus & Kirkegaard, 2025.) EU:n sisäiselle maahanmuuttajalle ei tarvitse hakea oleskelulupaa, mutta hänen tulee rekisteröidä oleskeluoikeutensa Maahanmuuttovirastossa, jos oleskelu Suomessa ylittää 90 päivää (Maahanmuuttovirasto n.d).

Työperäinen maahanmuutto määrittää henkilöiden siirtymiseksi kotivaltiostaan toiseen valtioon työllistymistarkoituksessa (International Organization for Migration, 2008). Tärkeää on myös muistaa, että ihmisten elämäntilanteet voivat vaihdella, ja alkuperäinen syy oleskeluluvan myöntämiseen voi muuttua. Esimerkiksi työperäisesti Suomeen tuleva henkilö voi mennä naimisiin ja vaihtaa oleskelulupansa perhesyihin.

3 Maahanmuuton vaikutukset julkisen talouteen

Maahanmuuton vaikutuksia työmarkkinoihin, talouskasvuun ja eläkejärjestelmiin on tutkittu laajasti eri näkökulmista. Aihe on laajaa ja kuten melkein kaikissa yhteiskunnan liittyvissä tutkimuksissa siihen vaikuttavat monet erilaiset tekijät. Aiheeseen liittyvissä teoreettisissa tutkimuksissa en ole löytänyt yksimielisyyksiä aiheesta. Tutkimukset eivät ovat sopusoinissa keskenään vaan haastavat, kritisoivat ja täydentävät toisia. Lisäksi paljon riippuu millä aikavälillä tarkastellaan ilmiötä. Jotkut tutkimukset ottavat huomioon vain yhden sukupolven, toiset yrittävät suunnitella menetelmät, jotka selittäisivät pitkällä aikavälillä ilmiötä. Kuitenkin useat tutkimukset osoittavat, että maahanmuutolla voi olla sekä positiivisia että negatiivisia seurauksia riippuen työmarkkinoiden rakenteesta, väestönkehityksestä ja talousjärjestelmästä. Päätin loogisen järjestyksen ja lukujan helpottamiseksi luokitella tutkimuksia maahanmuuto vaikutuksen perustella.

3.1 Positiivinen vaikutus

Razin ja Sadkan (1999) mukaan, kun maahanmuuttajat kasvattavat omia lapsiaan, he samalla varmistavat oman eläkkeensä rahoituksen. Krieger (2003) huomauttaa, että matalasti koulutetut maahanmuuttajat synnyttävät enemmän lapsia kuin kantaväestö. Lisäksi Razin ja Sadkan (1999) mukaan toisen sukupolven lapsilla on riittävästi inhimillistä pääomaa huolehtimaan näistä lisäeläkkeistä. Tämän vuoksi maahanmuuttajien eläkkeet eivät rasita syntyperäisten lasten sukupolvea, koska maahanmuuttajat itse synnyttävät tulevia veronmaksajia, jotka maksavat heidän eläkkeitensä. Sen sijaan maahanmuuttajien vanhana aiheuttama nettokustannus siirtyy pitkälle tulevaisuuteen. Kokonaisuutena tutkimuksen mukaan maahanmuuttajat siis tuottavat positiivisia ulkoisvaikutuksia syntyperäiseen väestöön.

Toisaalta Kriegerin (2003) tutkimus nostaa esiin integraation tärkeyden. Hänen mukaansa maahanmuuton pitkän aikavälin vaikutukset riippuvat olennaisesti siitä, miten maahanmuuttajien lapset pärjäävät koulutuksessa. Tämä täydentää Kemnitzin tuloksia korostamalla sukupolvien välistä dynamiikkaa. Kemnitzin (2003) tutkimuksessa tuli myös esiin, että kantaväestön korkeasti koulutetut hyötyvät, koska heidän palkkansa nousevat heidän työnsä käydessä niukemmaksi. Aslanyan ja Mariev (2020) puolestaan korostavat sukupolvien välistä vuorottelua: ensimmäinen sukupolvi eli työssäkäyvät kansalaiset suosivat koulutettuja maahanmuuttajia, koska he hyötyvät heistä lyhyellä aikavälillä, kun korkeasti koulutetut maahanmuuttajat maksavat veroja ja rahoittavat eläkkeitä.

Kemnitzin (2003) mukaan myös eläkeläiset hyötyvät suoraan, koska maahanmuuttajien työpanos laajentaa eläkkeiden maksupohjaa. Hyödyt ovat niin suuria, että kokonaisuutena tarkasteltuna

maahanmuuton houkuttelevuus on yleensä taloudellisesti kannattavaa. Maahanmuutosta saatavat rajahyödyt voivat kasvaa jakojärjestelmään (PAYG) perustuvan mallin avulla, koska se siirtää osan maahanmuuttajien työansioista syntyperäisille.

Vincentin (2016) tutkimus antaa kaksi ehtoa hyvään ja toimivaan maahanmuuttopolitiikkaan. Ensimmäinen on, että yli 50-vuotiaita ei tulisi päästää maahan, paitsi jos heillä on paljon lapsia. Toinen ehto liittyy ikään: maahan tulisi ottaa 20–25-vuotiaita, koska tutkimuksen mukaan näin voidaan varmistaa, että henkilö maksaa eläkemaksuja riittävän pitkään eikä tule maahan vain eläkkeensaajan roolissa.

Storesletten (2000) tarkastelee maahanmuuttoa toisesta näkökulmasta. Hän ehdottaa, että jo lähellä eläkeikää olevat henkilöt voivat olla houkuttelevia työntekijöitä maissa, joissa huoltosuhde on heikko. Hänen mukaansa näillä työntekijöillä on paljon työkokemusta ja sen seurauksena korkeampi palkka, eikä heillä välttämättä ole tarvetta hakea etuusia siirtyessään eläkkeelle. Näin valtio voi saada heti korkeapalkkaisia työntekijöitä, joihin ei tarvitse investoida suuria summia koulutukseen julkisesta budjetista. Storesletten (2000) näkee lapset kuitenkin pikemminkin taakkana valtiolle kuin positiivisena asiana. Hänen mukaansa lapsia pitää kasvattaa ja kouluttaa, mikä on kallista.

Tutkimusten perusteella voidaan sanoa, että suurin osa tutkijoista pitää lisääntynyttä syntyvyyttä ja lapsia positiivisena asiana eläkejärjestelmän ylläpitämisen kannalta. Toisaalta esimerkiksi Storeslettenin (2000) tutkimus näkee tämän ilmiön pikemminkin julkista sektoria rasittavana ja siten eläkejärjestelmän kestävyyttä heikentävänä.

3.2 Negatiivinen vaikutus

Igarashi, Miwa ja Ono (2022) osoittavat, että kantaväestö suhtautuu myönteisemmin korkeasti koulutettuihin maahanmuuttajiin kuin matalasti koulutettuihin. Korkeasti koulutetut ihmiset tienaa keskimäärin enemmän ja näin maksavat myös enemmän veroja. Aslanyanin ja Marievin (2020) tutkimuksessa kuitenkin kävi ilmi, että korkeakoulutetut maahanmuuttajat eivät aina tuo hyötyä saapumismaahan. Hyödyt ja haitat korkeasti koulutetusta maahanmuutosta jakautuvat eri ihmisryhmien kesken. Kun korkeasti koulutetut maahanmuuttajat siirtyvät eläkkeelle, se rasittaa työikäisiä enemmän, koska eläkkeet ovat sidottuja ansiotuloihin. Lisäksi korkeasti koulutetut maahanmuuttajat saavat yleensä vähemmän lapsia, minkä seurauksena tulevaisuudessa työvoimaa on vähemmän ja eläke- sekä sosiaaliturvajärjestelmät heikkenevät.

Kemnitz (2003) nostaa esiin, että matalapalkkaiset maahanmuuttajat eivät myöskään ole täydellinen ratkaisu hyvinvointivaltiolle. He voivat nostaa työttömyystasoa, koska he työllistyvät aloille, jotka

reagoivat herkemmin suhdannevaihteluihin ja kriiseihin. Lisäksi tutkimuksessa todettiin, että kantaväestön matalasti koulutetut jäsenet kärsivät, koska heidän palkkansa laskevat kilpailun kovenemisen seurauksena. Kemnitzin (2003) mukaan eläkejärjestelmä heikentää tuottavuutta lisäämällä työttömyyttä, mikä taas vähentää työvoiman kasvusta syntyviä positiivisia vaikutuksia. Suuressa mittakaavassa tapahtuvassa maahanmuutossa tämä jälkimmäinen vaikutus hallitsee. Tällöin maahanmuutto on hyödyllistä ei julkisten eläkkeiden ansiosta, vaan niistä huolimatta. Lisäksi Aslanyan ja Mariev (2020) toteavat, että jos suosittaisiin vähemmän koulutettuja maahanmuuttajia, tulevien sukupolvien hyvinvointi paranisi, mutta nykyiset työssäkäyvät menettäisivät etujaan. Tämä luo sukupolvien välisen ristiriidan (intergenerational conflict).

Vincentin (2016) mukaan kuormittavaa huoltosuhdetta ei helpota edes se, että ihmiset hankkivat vakuutuksen omalle eläkkeelleen. Jos kansantulo (eli koko maan todellinen tulotas) pysyy samana, eläkkeisiin käytetty osuus voi kasvaa vain siten, että työssäkäyvien osuus pienenee. Toisin sanoen: mitä enemmän rahaa menee eläkkeisiin, sitä vähemmän jää työntekijöille. Tutkija kuitenkin huomauttaa, että jos kansantulo kasvaa tarpeeksi nopeasti, voi olla mahdollista maksaa entisen suuruiset eläkkeet yhä useammalle vanhukselle ja samalla lisätä työikäisten tuloja.

Lisäksi Vincentin (2016) tutkimus osoittaa, että maahanmuutto ei yksin riitä korjaamaan väestön ikääntymisestä johtuvia ongelmia, vaan sitä on suunniteltava yhdessä muiden toimenpiteiden, kuten työurien pidentämisen, kanssa, kunnes noususuhdanne alkaa tuottaa tulosta. Nykyisessä väestö- ja taloustilanteessa maahanmuutto on silti välttämätöntä. Tutkimus myös huomauttaa, että väestön lasku voi jopa johtaa BKT:n nousuun per henkilö, jos tuottavuus pysyy samana mutta väestö pienenee.

3.3 Ristiriitainen tai ehdollinen vaikutus

Perinteinen näkökanta on, että maahanmuutto auttaa eläkejärjestelmiä, koska maahanmuuttajat ovat keskimäärin nuorempia ja työikäisempiä kuin kantaväestö. Heidän työpanoksellaan rahoitetaan eläkkeellä olevien maksuja. Kemnitzin (2008) mukaan maahanmuutto helpottaa demografista taakkaa (eli parantaa eläkkeiden maksukykyä) ainoastaan, jos se johtaa kokonaistyöllisyyden laskuun. Tämä tulos on täysin vastakkainen perinteisen ajatuksen kanssa, jonka mukaan työllisyyden lisäys on aina hyväksi.

Tutkimuksen mukaan eläkejärjestelmän kannalta voi joskus olla eduksi, että maahanmuutto ei lisää työllisyyttä, vaan mahdollistaa korkeammat palkat, jotka kasvattavat palkkasummaa ja siten eläkkeiden rahoitus pohjaa. Mallissa, jossa palkat sovitaan keskitetysti (esimerkiksi työmarkkinaneuvotteluissa), havaittiin, että maahanmuutto hyödyttää eläkeläisiä vain, jos työllisyys kokonaisuutena laskee.

Jos sen sijaan syntyy paljon uusia työpaikkoja, eläketurva heikkenee. Tämä johtuu siitä, että työvoiman kysyntä ei joustu helposti. Kun työllisyys kasvaa, palkat voivat laskea ja koko palkkasumma pienenee ja samalla vähenevät myös eläkemaksut, joilla eläkkeitä maksetaan.

4 Lähestymistavat aikaisemmassa tutkimuksessa

Aihetta on tarkasteltu aiemmassa tutkimuksessa suurimassa osaasa teoreettisin menetelmin. Tutkimuksissa oli käytetty matemaattiset laskemat, jossa eri muuttajat vaikuttavat tuloksiin. Monissa tutkimuksissa muuttajat oli maahanmuutto, tulotaso tai työttömyys. Tutkimukset eroavat toisistaan sen mukaan, keskittyvätkö ne maahanmuuton vaikutuksiin talouskasvuun ja väestörakenteeseen vai sen vaikutuksiin työmarkkinoihin ja eläkejärjestelmiin.

Useissa muissa tutkimuksissa lähestymistapa on ollut puhtaasti teoreettinen. Alexander Kemnitzin (2008) artikkelissa *“Can immigrant employment alleviate the demographic burden? The role of union centralization”* analyysi perustuu teoreettiseen *overlapping generations* -malliin (OLG-malli), jossa talous kuvataan kahden sukupolven, työssäkäyvien ja eläkeläisten, vuorovaikutuksena. Mallissa tarkastellaan, miten maahanmuutto vaikuttaa jakojärjestelmään perustuviin eläkejärjestelmiin (pay-as-you-go) maissa, joissa palkat määräytyvät keskitetysti ammattiliittojen neuvottelujen kautta. Taloutta kuvataan neoklassisella tuotantofunktiolla, ja malli sisältää myös hyvinvointivaltion budjetit työttömyyskorvauksille ja tasaeläkkeille. Menetelmänä on matemaattinen derivointi, jossa liiton hyötyä maksimoiva käyttäytyminen johdetaan ensimmäisen asteen ehtojen avulla. Tutkimus ei perustu empiriseen aineistoon, vaan tulokset johdetaan teoreettisesti mallin sisäisten riippuvuuksien kautta.

Samanlainen teoreettinen lähestymistapa on myös Tim Kriegerin (2003) artikkelissa *“Fertility Rates and Skill Distribution in Razin and Sadka's Migration-Pension Model: A Note”*. Tutkimus pohjautuu Razinin ja Sadkan (1999, 2000) maahanmuutto–eläkejärjestelmä-malliin, jota Krieger kehittää edelleen rentouttamalla alkuperäisiä oletuksia. Hän tarkastelee erityisesti maahanmuuttajien ja alkuperäisväestön hedelmällisyysasteiden sekä inhimillisen pääoman jakautumisen eroja käyttäen matemaattista mallintamista. Tutkimuksessa analysoidaan kahden sukupolven OLG-mallia ilman empiristä aineistoa. Menetelmä on deduktiivinen ja perustuu yhtälöihin, jotka kuvaavat työvoiman tarjontaa, eläkejärjestelmän budjettia ja äänestyskäyttäytymistä. Tulokset johdetaan laskennallisesti derivaattojen ja ehtojen avulla, ja niistä tehdään kvalitatiivisia johtopäätöksiä eläke-etuuksien muutoksista maahanmuuton funktiona.

Myös Alexander Kemnitzin (2003) tutkimus *“Immigration, Unemployment and Pensions”* hyödyntää teoreettista OLG-mallia, jossa tarkastellaan maahanmuuton vaikutuksia työttömyyteen ja eläkejärjestelmiin. Malli kuvaa pientä avointa taloutta, jossa pääoma liikkuu vapaasti ja tuotanto noudattaa Cobb–Douglas-muotoista tuotantofunktiota kahdelle työvoimaryhmälle: korkea- ja matalataitoisille työntekijöille. Tutkimuksessa kehitetään *monopoly union* -malli, jossa ammattiliitot asettavat palkat yli kilpailullisen tason, mikä aiheuttaa työttömyyttä. Malli sisältää myös hyvinvointivaltion elementtejä, kuten työttömyysvakuutuksen ja PAYG-eläkejärjestelmän. Maahanmuuton vaikutuksia tutkitaan analyttisesti johdetuilla propositioilla, joissa tarkastellaan

esimerkiksi palkkojen, työttömyyden ja tulonjaon muutoksia. Menetelmä on deduktiivinen ja analyttinen: tulokset johdetaan yhtälöistä ja derivaattojen avulla ilman empiiristä aineistoa.

Yhteenvetona voidaan todeta, että tutkimuskirjallisuudessa maahanmuuton, työmarkkinoiden ja eläkejärjestelmien välisiä yhteyksiä on lähestytty kahdesta suunnasta. Empiiriset tutkimukset, kuten EU-tason talouskasvua koskeva analyysi, hyödyntävät laajoja paneeliaineistoja ja ekonometrisiä malleja, jotka mahdollistavat hypoteesien testaamisen todellisilla havainnoilla. Sen sijaan teoreettiset tutkimukset, kuten Kemnitzin ja Kriegerin työt, rakentavat dynaamisia OLG-malleja, joiden avulla voidaan matemaattisesti tarkastella maahanmuuton vaikutuksia hyvinvointivaltion rakenteisiin ja eläkejärjestelmien kestävyteen. Näin eri lähestymistavat täydentävät toisiaan: empiirinen tutkimus osoittaa havaittuja yhteyksiä, kun taas teoreettinen mallintaminen auttaa ymmärtämään niiden taustalla vaikuttavia mekanismeja.

Suomi on usein sisällytetty eurooppalaisiin vertailututkimuksiin EU-maiden joukossa, mutta sen erityispiirteitä ei ole tarkemmin huomioitu. Samalla Suomi kohtaa nopeaa väestön ikääntymistä, ja hallituksen tavoitteena on lisätä työperäistä maahanmuuttoa turvatakseen talouskasvun ja eläkejärjestelmän kestävyuden.

Lisäksi aiemmat tutkimukset antavat osin ristiriitaisia tuloksia maahanmuuton vaikutuksista eläkejärjestelmiin ja talouteen. Tämän vuoksi on perusteltua tarkastella aihetta Suomen näkökulmasta ja selvittää, missä määrin maahanmuutto voi lieventää väestön ikääntymisen vaikutuksia tai toisaalta lisätä paineita julkiselle taloudelle. Kirjallisuuskatsaukseni kokoaa yhteen aiempien tutkimusten keskeiset havainnot ja pyrkii täydentämään tätä tutkimuksellista aukkoa tarjoamalla kontekstuaalisen tulkinnan Suomen tilanteesta.

5 AI käyttö

Tutkimuksessani olen käyttänyt tekoälyä ChatGPT:tä. Olen kysynyt siltä esimerkiksi, millä hakusanoilla voisin löytää tutkimuksia Google Scholarista. ChatGPT auttoi minua keksimään erilaisia hakusanoja sekä niiden yhdistelmiä ja lyhenteitä, joiden avulla löysin tutkimukseeni sopivia artikkeleita.

Olen myös liittänyt löydettyjä artikkeleita ChatGPT:lle ja kysynyt, sopivatko ne tutkimukseeni ja auttavatko ne vastaamaan tutkimuskysymykseeni. Tämä säästi paljon aikaa, koska pystyin käymään läpi enemmän aineistoja. Pelkän otsikon perusteella monet artikkelit olisivat voineet vaikuttaa sopivilta, mutta todellisuudessa ne käsittelivät aihetta eri näkökulmasta, kuten äänestämisen tai kuluttamisen näkökulmasta, eivätkä siksi sopineet tutkimukseeni. Tekoälyn avulla pystyin seulomaan suuremman määrän tutkimuksia ja valitsemaan juuri omaan tutkimukseeni tarvittavat lähteet. Analysointivaiheessa olen kuitenkin itse lukenut kaikki käyttämäni artikkelit huolellisesti kokonaan.

Kirjoitusvaiheessa olen pyytänyt ChatGPT:tä tarkistamaan tekstiäni ja ehdottamaan esimerkiksi, missä kohtaa olisi hyvä muuttaa lauserakennetta, lyhentää tekstiä tai poistaa tai lisätä sanoja. Työni loppuvaiheessa pyysin sitä myös arvioimaan tekstini arviointikriteerien perusteella. Se antoi minulle parannusehdotuksia, jotka olen toteuttanut, jotta työni olisi parempi.

6 Tutkimusasetelma

6.1 Tavoitteet ja tutkimuskysymykset

Suomen väestön nopea ikääntyminen on viime vuosikymmeninä muodostunut yhdeksi keskeisimmistä hyvinvointivaltion rahoitukseen kohdistuvista haasteista. Eläkejärjestelmän menot kasvavat voimakkaasti samaan aikaan, kun työikäisen väestön osuus pienenee. Aiempi kansainvälinen ja eurooppalainen tutkimus osoittaa, että maahanmuutto voi osaltaan vahvistaa eläkejärjestelmän rahoitus pohjaa lisäämällä työvoiman tarjontaa ja kasvattaen maksupohjaa, mutta vaikutusten mittakaava riippuu merkittävästi maahanmuuttajien taustasta, iästä ja työmarkkinaintegraatiosta. (Pinkus & Kirkegaard, 2025; Longhi, Nijkamp & Poot, 2010; Ortega-Gil, ElHichou-Ahmed & Mata-García, 2023.)

Tämän tutkielman tavoitteena on tarkastella epiirisiä tutkimuksia maahanmuuton merkitystä eläkejärjestelmän kestävyuden näkökulmasta. Analysoin miten eri maahanmuuttajaryhmät kuten työperäiset maahanmuuttajat, pakolaistaustaiset ja toisen sukupolven maahanmuuttajat eroavat toisistaan työurien, työllisyyden ja julkiseen talouteen kohdistuvan nettovaikutuksen osalta.

Tutkimuksen keskeinen tutkimuskysymys on:

Mitkä maahanmuuttajaryhmät tuottavat suurimman fiskaalisen hyödyn eläkejärjestelmälle?

Tähän kysymykseen vastataan analysoimalla sekä työperäisen maahanmuuton että pakolaisperusteisen maahanmuuton taloudellisia vaikutuksia, eläköitymisikää ja työmarkkinoilla pysymisen eroja sekä niiden taustalla olevia mekanismeja, kuten terveydentilaa, koulutustasoa ja työmarkkinoille pääsyn esteitä.

6.2 Aineiston esittely

Tutkielman aineiston keruu toteutettiin sähköisten tietokantojen ja hakupalveluiden avulla. Aloitin tiedonhaun suomenkielisillä hakusanoilla, kuten ”maahanmuutto”, ”eläkejärjestelmä”, ”työperäinen

maahanmuutto” ja ”julkisen talouden kestävyys”. Tavoitteena oli kartoittaa, löytyykö aiheesta kotimaista tutkimuskirjallisuutta. Nopeasti kuitenkin huomasin, että suomenkielinen aineisto käsitteli maahanmuuttoa pääasiassa yleisellä tasolla eikä tarjonnut riittävästi tutkimuksia maahanmuuton ja eläkejärjestelmän suhteesta. Tämän vuoksi valitsin aineistokieleksi englannin, jossa aihepiiriä käsittelevää kansainvälistä tutkimusta oli saatavilla huomattavasti enemmän.

Hakuprosessissa käytin englanninkielisiä hakusanoja ja fraaseja, kuten ”immigration”, ”pension system sustainability”, ”fiscal impact of migration”, ”refugees”, ”labour market integration” sekä hakusanojen laajennettuja muotoja, kuten ”immigra” ja ”pension”. Näillä hakusanoilla löytyi aineistoa, joka tarkastelee näitä ilmiöitä, mutta usein eri näkökulmasta. Huomasin myös, että maahanmuuttoon liittyviä kysymyksiä tarkastellaan hyvin vähän eläkejärjestelmän yhteydessä. Tämä vähäinen tutkimus saatavuus vaikeutti hakuprosessia entisestään.

Aineistosta jätettiin pois julkaisut, jotka keskittyivät esimerkiksi poliittisiin asennekysymyksiin, julkiseen mielipiteeseen tai yksittäiseen maahanmuuttopolitiikan keskusteluun ilman yhteyttä eläkejärjestelmään. Näin rajattu aineisto palvelee parhaiten tutkimuskysymyksiä. Valitsin lopulliseen aineistoon tutkimuksia, jotka käsittelevät ainakin yksi näistä aiheista: joko tutkimus tarkastelee maahanmuuton taloudellisia vaikutuksia tai sisältää yhteyden työmarkkinoihin tai eläkejärjestelmään tai käsittelee toista maahanmuuton sukupolvea. Useiden hakujen jälkeen tutkielman analyysiin valikoitui erityisesti sellaiset julkaisut, jotka tarkastelivat maahanmuuton taloudellisia vaikutuksia, työmarkkina-asemaa ja julkisen talouden kestävyysnäkökulmia.

Tiedonhaussa hyödynsin ensisijaisesti Google Scholaria ja Volteria. Google Scholarin kautta löysin aiheeseen liittyviä artikkeleita, minkä jälkeen tarkistin Volterin kautta, olivatko kyseiset lähteet vertaisarvioituja ja saatavilla oman korkeakouluni kokoelmista. Näiden kahden hakupalvelun avulla löytyi merkittävä osa niistä tieteellisistä artikkeleista ja selvityksistä, joita hyödynnän tutkielman teoreettisen ja empiirisen taustan rakentamisessa. Olen myös liittänyt löydettyjä artikkeleita ChatGPT:lle ja kysynyt, sopivatko ne tutkimukseeni ja auttavatko ne vastaamaan tutkimuskysymykseeni. Tämä säästi paljon aikaa, koska pystyin käymään läpi enemmän aineistoja.

Tutkielman empiirinen osuus perustuu aikaisempien tutkimusten tuloksiin sekä kansainvälisiin rekisteri- ja väestöaineistoihin, joita on hyödynnetty analysoitaessa maahanmuuton työmarkkina- ja eläkevaikutuksia. Aineistoja ei kerätä itse, vaan tutkielma pohjautuu koottuun tutkimusnäyttöön ja sen synteisiin.

Useat tutkimuksista hyödyntävät Ruotsin ja Suomen kattavia väestörekisteriaineistoja, jotka mahdollistavat maahanmuuttajien työmarkkinahistorian, eläköitymisen, työkyvyttömyyseläkkeiden ja tulokehityksen yksityiskohtaisen tarkastelun. Esimerkiksi Åslund ym. (2024) analysoivat yli kahden vuosikymmenen Ruotsin rekisteriaineistoa, joka sisältää maahanmuuttajien työuran, eläkereitit ja

oleskeluajan. Samoin Haider ja Salonen (2023) käyttävät Suomen rekisteriaineistoihin perustuvaa 2,3 miljoonan henkilön pitkittäisotosta selvittääkseen työkyvyttömyyseläkkeiden riskitekijöitä. Toisen sukupolven maahanmuuttajien analyysi perustuu tutkimuksiin, jotka hyödyntävät Ruotsin rekisteriaineistoja (Bratu & Bolotnyy 2023). Tutkimus tarkastelee tuloliikkuvuutta sukupolvien välillä, lapsuuden asuinympäristöä ja sen vaikutuksia työmarkkina-asemaan aikuisuudessa.

Pinkus ja Kirkegaard (2025) sekä Ortega-Gil ym. (2023) hyödyntävät makrotaloudellisia aikasarja-aineistoja, jotka kuvaavat maahanmuuttovirtoja, talouskasvua, väestörakenteen muutoksia, eläkemenoja ja nettomaksuosuuksia. Näiden avulla voidaan arvioida, miten työikäisten maahanmuuttajien määrä vaikuttaa talouskasvuun ja miten eri maahanmuuttajaryhmät osallistuvat julkisen talouden rahoittamiseen eri EU-maissa.

Aineistot mahdollistavat maahanmuuttajien ryhmittelyn seuraavasti: työperäinen maahanmuutto, EU:n sisäinen ja ulkopuolinen maahanmuutto, turvapaikanhakijat ja toisen sukupolven maahanmuuttajat. Nämä ryhmät eroavat merkittävästi toisistaan iän, koulutustason, työllisyyden ja integraation syvyyden osalta, mikä heijastuu suoraan eläkejärjestelmän rahoitukseen.

6.3 Menetelmän kuvaus

Tutkimus toteutetaan kirjallisuuskatsauksena, jossa analysoidaan maahanmuuton vaikutuksia eläkejärjestelmään vertaillen eri tutkimusten tuloksia. Menetelmä perustuu tutkimusnäytön kokoamiseen, synteisiin ja tulkintaan. Tarkoituksena ei ole tuottaa uutta kvantitatiivista analyysia, vaan muodostaa kokonaiskuva aiemmasta tutkimuksesta ja sen perusteella arvioida, mitkä maahanmuuttajaryhmät ovat eläkejärjestelmän kannalta suotuisimpia.

Tutkimuskysymykseni “Mitkä maahanmuuttajaryhmät tuottavat suurimman fiskaalisen hyödyn eläkejärjestelmälle?” lähestyn jäsentämällä aineiston neljään alalukuun. Tällä rakenteellisella ratkaisulla pyrin tarjoamaan kandidatkielman laajuuden puitteissa mahdollisimman kattavan ja systemaattisen vastauksen ilmiöön. Alaluvut käsittelevät keskeisiä teemoja, jotka vaikuttavat maahanmuuton taloudelliseen kokonaisvaikutukseen: työperäisen maahanmuuton fiskaaliset vaikutukset, maahanmuuton merkitys eläkejärjestelmän rahoituksen kannalta, pakolaistaustaisten ja turvapaikanhakijoiden työmarkkina-asema sekä toisen sukupolven vaikutuksen eläkejärjestelmään.

Näin muodostettu jaottelu mahdollistaa tutkimuskysymykseen vastaamisen sekä monipuolisesti että analyttisesti, tarjoten rakenteeltaan selkeän ja perustellun tavan tarkastella tutkimusaihetta. Tämä tutkimusasetelma rakentuu laaja-alaisen ja vertailuun perustuvan kirjallisuusaineiston ympärille. Menetelmä soveltuu hyvin aiheeseen, sillä maahanmuuton taloudellisia vaikutuksia ei voida arvioida

yhden aineiston perusteella, vaan ne muodostuvat useista toisiinsa kytkeytyvistä tekijöistä: työmarkkinoille pääsystä, terveydentilasta, koulutustasosta, eläkereiteistä ja sukupolvien välisestä liikkuvuudesta.

Tutkimusasetelma tarjoaa hyvän perustan tutkimuskysymyksille, joiden avulla voidaan arvioida, mitkä maahanmuuttajaryhmät vahvistavat eläkejärjestelmän rahoituspohjaa ja miten toisen sukupolven maahanmuuttajat asettuvat suhteessa kantaväestöön. Näin muodostuu kattava kokonaiskuva maahanmuuton monimuotoisista vaikutuksista suomalaisen hyvinvointivaltion keskeiseen instituutioon.

7 Empiiriset tulokset

Tutkimuksissa kävi ilmi, että eri maahanmuutja ryhmät vaikuttavat eläkejärjestelmään eri tavalla. Aineistossa oli tutkittu erityisesti turvapaikan hakijoita ja työperäistamaahanmuuttoa. Tässä empiirisessä osassa käsittelen näitä ryhmiä ja kerron mitä aikaisemmassa tutkimuksessa oli selvitetty.

7.1 Työperäinen maahanmuutto

Monien tutkimusten mukaan työperäinen maahanmuutto tuottaa vastaanottajamaalle selvästi positiivisia taloudellisia vaikutuksia. Useat tutkimukset yhdistävät nuoren iän talouskasvuun. Pinkus ja Kirkegaard (2025) osoittavat, että Hollannissa nimenomaan työikäiset maahanmuuttajat, jotka saapuvat maahan työn vuoksi, maksavat keskimäärin enemmän veroja ja maksuja kuin mitä he saavat julkisina palveluina. Lisäksi Boffi ym. (2024) raportoivat, että EU:n sisäiset maahanmuuttajat muodostavat väestöryhmistä suurimman vuosittaisen nettokontribuution julkiselle taloudelle, kun taas kantaväestö ja EU:n ulkopuoliset maahanmuuttajat sijoittuvat heidän jälkeensä. Longhi, Nijkamp ja Poot (2010) puolestaan tuovat esille, että työperäisen maahanmuuton positiivinen nettovaikutus johtuu erityisesti siitä, että maahanmuuttajat ovat keskimäärin nuoria ja työikäisiä, ja heidän saamansa tulonsiirrot ovat alussa rajattuja. Lisäksi he korostavat, että jopa matalasti koulutetut maahanmuuttajat voivat tuottaa myönteisen nettopanoksen, koska he osallistuvat työmarkkinoille ja maksavat veroja. Vastoin tätä yleistä oletusta heidän tulostensa mukaan matalampikin koulutustaso ei siis automaattisesti johda negatiiviseen talousvaikutukseen. Myös Ortega-Gil ym. (2023) osoittavat, että työikäisten maahanmuuttajien määrä on keskeinen muuttuja talouskasvua selitettäessä. Boffi ym. (2024) täydentävät, että parhaassa työiässä (25–64 v.) olevat maahanmuuttajat maksavat keskimäärin enemmän suoria veroja ja sosiaaliturvamaksuja kuin kantaväestö.

Mitä korkeampi palkka yksilöllä on, sitä suuremmat ovat hänen maksamansa eläkemaksut. Empiirinen tutkimus osoittaa, ettei työperäisellä maahanmuutolla ole yleisesti kantaväestön keskuudessa negatiivista vaikutusta palkkatasoon. Tämä merkitsee sitä, ettei maahanmuuttajien määrän kasvu lähtökohtaisesti alenna eläkemaksujen kertymää. (Longhi, Nijkamp & Poot, 2010.) Lisäksi työperäiset maahanmuuttajat palaavat taantuman jälkeen aiemmalle tulotasolleen nopeammin kuin kantaväestö (Boffi ym., 2024), mikä vahvistaa heidän palkkojensa, ja siten myös eläkemaksujensa, palautumista entiselle tasolle.

Eläkejärjestelmän kestävyuden kannalta on kuitenkin olennaista tarkastella myös sitä, minkälaisia etuuksia ja tukia maahanmuuttajat saavat. Esimerkiksi työeläke, vanhempainpäivärahat ja ansiosidonnainen työttömyyspäiväraha ovat ansiosidonnaiset tuet. Ei-ansiosidonnaiset eli perustuvat

esimerkiksi asumiseen, tarpeeseen tai perusmäärään, eivät palkkatuloihin ovat peruspäiväraha, työmarkkinatuki ja toimeentulotuki. Useiden tutkimusten mukaan etuuksien luonne vaikuttaa ratkaisevasti siihen, keventävätkö maahanmuuttajat eläkejärjestelmän rahoituspainetta vai lisäävätkö he sitä.

Aineistossa etuudet oli jaettu kahteen luokkaan: ansiosidonnaisiin ja ei-ansiosidonnaisiin. EU: n sisäisistä maahanmuuttajista 23 % kuuluu ansiosidonnaisten etuuksien saajiin, kun taas EU: n ulkopuolisilla maahanmuuttajilla vastaava osuus on 31 %. Ei-ansiosidonnaisten etuuksien kohdalla EU:n sisäisten maahanmuuttajien osuus on 36 %, ja EU: n ulkopuolisten maahanmuuttajien joukossa osuus on korkein kaikista ryhmistä, 48 %. (Boffi ym., 2024.)

7.2 Maahanmuuton vaikutus eläkejärjestelmän rahoitukseen

Han (2013) toteaa, että työperäinen maahanmuutto keventää julkisen eläkejärjestelmän raskautusta, ja tämä näkyy kolmessa keskeisessä politiikkamittarissa. Ensinäkin ulkomaalaisten työntekijöiden suhteellinen osuus ennustaa korkeampia julkisten eläkkeiden korvaustasoja tulevina vuosina. Toisin sanoen maahanmuutto hillitsee eläke-etujen heikentämistä, joka olisi muuten odotettua ikääntymisen ja rahoituspaineiden takia. Myös maahanmuuttajien määrän kasvu on yhteydessä suurempiin eläketuloihin per saaja, mikä monien tutkimusten mukaan tarkoittaa, ettei hallitusten tarvitse vähentää menoja yhtä aggressiivisesti. Tämä ei johdu siitä, että eläkkeitä korotettaisiin, vaan siitä, että maahanmuutto tuo lisää maksajia järjestelmään, mikä vähentää leikkauspaineita. Viimeinen löytö oli, että maahanmuutto pienentää yksityisten eläkevarojen osuutta BKT:sta, eli tarvetta siirtyä pois julkisista eläkkeistä yksityisiin järjestelmiin. Maahanmuuttajien tuottama lisärahoitus tekee yksityistämistä vähemmän välttämättömiä.

Erityisen vaikuttavaa työperäinen maahanmuutto on Bismarck-tyyppisissä eläkejärjestelmissä, jossa jokainen uusi työssä oleva maahanmuuttaja vahvistaa välittömästi eläkejärjestelmän tulopohjaa. Jos otetaan kaikki maahanmuuttajat mukaan, vaikutus eläkejärjestelmiin ei ole tilastollisesti merkittävä. Kuitenkin jos erotellaan työperäiset maahanmuuttajat ja tarkastellaan vain heidän vaikutustaan, löydetään, että vaikutukset ovat vahvat ja yhdenmukaiset. Tutkimus testasi mahdollisia sotkevia tekijöitä, eikä yksikään niistä selittänyt pois maahanmuuton vaikutusta. Vastoin tätä työperäisen maahanmuuton nettovaikutus koko hyvinvointijärjestelmään saattaa olla pieni, mutta vaikutus juuri eläkejärjestelmään on huomattavasti selkeämpi ja voimakkaampi. (Han 2013.)

On myös tärkeää tarkastella, missä iässä maahanmuuttajat siirtyvät eläkkeelle. Julkisten menojen näkökulmasta on merkittävä ero sillä, jääkö henkilö eläkkeelle heti ensimmäisen mahdollisuuden tullen vai jatkaako hän työskentelyä pidempään. Mikäli maahanmuuttajat jatkavat työuraansa yli

alimman eläkeiän, he maksavat edelleen veroja ja eläkemaksuja, mikä puolestaan tukee eläkejärjestelmän rahoitusta. On tutkittu, että 50 vuoden iässä eläkkeellä olevien osuus on huomattavasti korkeampi ulkomailla syntyneiden ryhmissä, erityisesti Afrikasta ja Aasiasta tulleiden keskuudessa. Tämä johtuu siitä, että monet maahanmuuttajat eivät koskaan pääse työmarkkinoille, eli he pysyvät työttömyystukien piirissä ja siirtyvät usein suoraan eläkejärjestelmän etuuksiin. (Åslund ym., 2024.)

Eläköitymisen syissä on myös eroja lähtömaiden välillä. Tutkimusten mukaan länsimaista tulleet maahanmuuttajat jäävät eläkkeelle harvemmin sairauden tai työkyvyttömyyden perusteella, kun taas Afrikasta ja Aasiasta saapuneet ryhmät siirtyvät useammin eläkkeelle työttömyyden tai sairauteen vuoksi (Åslund ym., 2024). Vuosittainen eläköitymisriski on 11–14 prosenttia korkeampi ulkomailla syntyneillä 50–70 ikävuosien välillä. Ero on erityisen suuri 65 vuoden iässä, joka on yleisin kantaväestön eläkeikä (Åslund ym., 2024). Ulkomailla syntyneet eläköityvät 50–60 vuoden iässä useammin kuin kantaväestö, ja suurimmat erot löytyvät Afrikan ja Aasian sekä Itä-Euroopan ryhmistä. Läntiset maahanmuuttajat ja toinen sukupolvi ovat lähempänä kantaväestöä. Kuitenkin 60 ikävuoden jälkeen trendi kääntyy. Maahanmuuttajat Afrikasta, Aasiasta ja Itä-Euroopasta, jotka eivät ole jääneet eläkkeelle ennen 60 ikävuotta, todennäköisesti eläköityisivät myöhemmällä iällä verrattuna kantaväestöön.

Eroja löytyy myös sukupuolten välillä. Ulkomailla syntyneet miespuoliset työntekijät eläköityvät yleensä aikaisemmin kuin kantaväestön miehet, kun taas ulkomailla syntyneiden naisten eläköitymismallit ovat lähempänä kantaväestön naisten malleja. Toisaalta tietyillä toimialoilla ja ammateissa Itä-Euroopan sekä Afrikan ja Aasian naiset poistuvat työmarkkinoilta harvemmin kuin kantaväestön naiset, joilla on samanlaiset ominaisuudet ja työmarkkinahistoria (Åslund ym., 2024). Monien tutkimusten mukaan myös matalasti koulutetut länsimaista tulleet maahanmuuttajat ovat kuitenkin suuremmassa vaarassa päätyä työkyvyttömyyseläkkeelle kuin matalasti koulutetut matalan tulotason maista tulleet maahanmuuttajat (Haider & Salonen, 2023).

Lisäksi tutkimuskirjallisuus osoittaa, että maahanmuuttajat poistuvat työmarkkinoilta aiemmin kuin kantaväestö heikomman terveydentilan takia. Heillä on myös suurempi työkyvyttömyyseläkkeen riski. Monien tutkimusten mukaan maahanmuuttajilla suurempaan työkyvyttömyyseläkkeen riskiin liittyvät tekijät ovat naispuolinen sukupuoli, korkea ikä, matala koulutus, ei-länsimaalainen alkuperä sekä pitkä oleskeluaika kohdemaassa. Kantaväestöllä nämä riskitekijät ovat keskimäärin vähäisempiä. Haiderin ja Salosen (2023) mukaan juuri nämä tekijät selittävät merkittävän osan maahanmuuttajien kohonneesta työkyvyttömyyseläkkeen riskistä.

7.3 Pakolaistaustaisten ja turvapaikanhakijoiden työmarkkina-asema

Tutkimuksen mukaan yhtäältä negatiivinen nettovaikutus näkyy erityisen selvästi turvapaikan saajilla Hollannissa, se myös koskee myös kaikenikäisiä opiskeluperusteisia maahanmuuttajia (Pinkus & Kirkegaard, 2025). Ruotsissa pitkäaikaistyöttömyyden ilmaantuvuus pakolaisten keskuudessa oli 3,5-kertainen (Amin ym., 2024). Myös Åslund ym. (2024) tutkimusten mukaan osuus henkilöistä, jotka ovat jo 50 vuoden iässä eläkkeellä on huomattavasti suurempi ryhmissä, joihin liittyy pakolaisperusteinen maahanmuutto.

Tutkimukset osoittavat, että pakolaisten keskuudessa on suurempi osuus henkilöistä, jotka ovat pitkäaikaistyöttömiä tai poissa työelämästä sairauden tai työkyvyttömyyden vuoksi (Haider & Salonen (2023), Amin ym. (2024)). Lisäksi aiempi näyttö viittaa siihen, että pakolaiset kohtaavat suurempia haasteita työmarkkinoille integroitumisessa verrattuna vastaanottavaan väestöön. Myös matala sosioekonominen asema ja pakkosiirtoon liittyvät sosiaaliset vaikeudet vaikuttavat negatiivisesti pakolaisten terveyteen ja työkykyyn (Amin ym., 2024). Kaikki muut paitsi työperäiset maahanmuuttajat (esimerkiksi perheen yhdistämisen kautta tulleet, pakolaiset, opiskelijat tai iäkkäät tulijat) saavat koko elämänsä aikana enemmän julkisia palveluja ja tukea kuin mitä maksavat veroina. (Pinkus & Kirkegaard, 2025).

7.4 Toisen sukupolven maahanmuuttajien erot kantaväestöstä

Toisen sukupolven maahanmuuttajien erot kantaväestöön nähden ovat selvästi pienempiä kuin ensimmäisellä sukupolvella. Åslund ym. (2024) osoittavat Ruotsin rekisteriaineistolla, että 50–70 vuoden iässä toisen sukupolven maahanmuuttajien vuosittainen eläköitymisriski on keskimäärin 3,6 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kantaväestöllä. Lisäksi toisen sukupolven maahanmuuttajanaisten todennäköisyys poistua työelämästä on selvästi korkeampi kuin ensimmäisen sukupolven naisten.

Åslund ym. (2024) havaitsivat lisäksi, että vanhuus eläkereitin kasvu on ollut selvästi suurempaa kantaväestöllä, toisen polven maahanmuuttajilla sekä Länsi-Euroopasta ja Amerikoista tulleilla maahanmuuttajilla, kun taas työttömyyden kautta eläköitymiseen on kasvanut suhteellisesti enemmän Afrikasta, Aasiasta ja Itä-Euroopasta tulleilla. Toisen polven miehet poikkeavat vähemmän kantaväestöstä kuin ulkomailla syntyneet.

Bratu ja Bolotnyy (2023) toteavat, että yli 60 % maahanmuuttajaperheistä aloittaa tulojakauman alimmassa 20 prosentissa. Kun näiden perheiden lapset saavuttavat 30 vuoden iän, enää noin 30 % heistä kuuluu pienituloisiin. Maahanmuuttajataustainen lapsi, joka kasvaa Ruotsissa tulojakauman alimmassa 20 prosentissa, sijoittuu aikuisuudessa keskimäärin noin kolme tuloprosenttiyksikköä

alemmaksi kuin kantaväestöön kuuluva lapsi samassa tuloluokassa. Absoluuttinen liikkuvuus on korkeampaa kantaväestöllä kuin maahanmuuttajataustaisilla. Suhteellinen liikkuvuus on heikompaa maahanmuuttajataustaisilla verrattuna kantaväestöön. Sama tulos toistuu myös vaihtoehtoisella vanhempien tulomittarilla, joka huomioi maahanmuuttajavanhempien työperusteisen tulon mahdollisen aliarvion maahanmuuton alkuvuosina. Lähes viidennes maahanmuuttajalapsista kasvaa vain äitinsä kanssa. Kun maahanmuuttaja- ja kantaväestön lapsia verrataan samassa kunnassa, ero taloudellisessa liikkuvuudessa ei juurikaan pienene. Kuitenkin, kun huomioidaan välitön lähinaapurusto, ero katoaa kokonaan. Tällöin maahanmuuttajataustaiset lapset sijoittuvat yhtä hyvin tai jopa paremmin kuin kantaväestön lapset samassa ympäristössä. (Bratu & Bolotnyy, 2023.)

Kirjallisuuskatsauksen perusteella toisen sukupolven maahanmuuttajat eroavat kantaväestöstä työurien, työllisyyden ja eläkejärjestelmän rahoitusosuuden osalta vain vähän. Miesten erot ovat kattavissa malleissa tilastollisesti merkitsemättömiä, naisten kohdalla työstä poistumisen todennäköisyys on hieman korkeampi. Taloudellinen liikkuvuus on heikompaa kuin kantaväestöllä, mutta erot katoavat kokonaan, kun kasvu ympäristöä kontrolloidaan lähinaapurustotasolla.

8 Johtopäätökset

Työn tavoitteena on ollut tutkia, mitkä maahanmuuttajaryhmät tuottavat suurimman fisikaalisen hyödyn eläkejärjestelmän kannalta. Tämä rajaus on perusteltu tutkimuskysymyksen kannalta, mutta se jättää väistämättä vähemmälle huomiolle muita näkökulmia, kuten laajemmat yhteiskunnalliset ja eettiset ulottuvuudet. Tässä tarkastelussa on oletettu, että keskeiset institutionaaliset rakenteet, kuten verotuksen progressio ja eläkejärjestelmän peruseriaatteen, säilyvät ennallaan. Mahdolliset muutokset tulonjaossa tai veropohjassa voisivat siten muuttaa myös maahanmuuton arvioitua fisikaalista vaikutusta.

Tutkimuksessani tarkastelen, mitkä ryhmät jäävät eläkkeelle varhaisessa iässä, mitkä siirtyvät eläkkeelle samaan aikaan kantaväestön kanssa ja mitkä jatkavat työskentelyä kantaväestön keskimääräisen eläköitymisiän jälkeen. Lisäksi vertailen työttömyysjaksot ja työllisyysasteet eri maahanmuuttajaryhmien kesken. Työttömyys- ja työllisyysjaksot ovat keskeisiä, koska ne vaikuttavat julkisten palveluiden käyttöön ja niiden rahoitukseen. Tutkimuksessani otetaan myös huomioon toisen sukupolven maahanmuuttajat ja heidän integraationsa, jolla on merkittävä rooli työllistymisessä ja sen kautta eläkejärjestelmän rahoituksessa.

Tutkimuksestani on käynyt ilmi, että maahanmuuttopolitiikka tulisi järjestää huolellisesti ja kunkin maan tarpeiden mukaisesti. Työperäinen maahanmuutto on useiden tutkimusten mukaan hyödyllinen tapa parantaa julkista taloutta ja eläkejärjestelmän kestävyyttä (Razin & Sadka, 1999; Han, 2013; Pinkus & Kirkegaard, 2025). Erityisesti korostuvat nuori ikä ja korkea työllisyysaste. Korkeasti koulutetut maahanmuuttajat saavat keskimäärin lapsia alle väestön uusiutumistason (2,1 lasta per nainen), mikä voi tulevaisuudessa rasittaa eläkejärjestelmää (Krieger, 2003). Toisaalta he tienavat keskimääräistä enemmän ja maksavat siten enemmän veroja ja työeläkemaksuja (Aslanyan & Mariev, 2020).

Matalasti koulutettujen maahanmuuttajien hyötyä eläkejärjestelmän kannalta on tuotu esille sekä teoreettisissa että empiirisissä tutkimuksissa (Kemnitz, 2003; Kemnitz, 2008). Tutkimuksissa korostetaan, että he voivat vahvistaa eläkeiden rahoitus pohjaa suuren syntyvyyden kautta, mikä lisää tulevien veronmaksajien määrää (Krieger, 2003). Kuitenkin toisen sukupolven integroituminen on ratkaisevaa: tärkeintä on, kuinka hyvin lapset kouluttautuvat ja saavuttavat kantaväestön palkkatason. Jos tämä toteutuu, matalasti koulutettujen suuri syntyvyys voi kompensoida työttömyyden ja heikkon terveyden riskit (Bratu & Bolotnyy, 2023). Ongelmana on kuitenkin, että matalasti koulutettujen työttömyysaste on korkeampi ja heidän palkkansa ovat matalampia, jolloin he maksavat vähemmän veroja ja eläkemaksuja. Lisäksi, jos matalasti koulutettu henkilö jää eläkkeelle pienillä tuloilla, hän tarvitsee usein myös muita tukia eläkkeen lisäksi, mikä lisää julkisia menoja (Boffi ym., 2024).

Suomen hyvinvointivaltiosta jokainen lapsi saa vanhempien tuloista riippumatta lapsilisää sekä maksuttoman koulutuksen esikoulusta yliopistoon asti. Koska järjestelmän ylläpitäminen on kustannuksiltaan merkittävää, on perusteltua arvioida, missä määrin tulevat sukupolvet pitkällä aikavälillä edistävät julkisen talouden kestävyttä suhteessa heidän kasvattamiseensa ja kouluttamiseensa kohdistuviin investointeihin. (Vincent, 2016). Toisaalta ilmainen koulutus ja lapsiin kohdistuvat tukitoimet voidaan nähdä sijoituksena maan sosiaaliseen pääomaan. Nämä antavat kaikille lapsille mahdollisuutta taustastansa riippumatta parantaa yhteiskunnallista asemansa. Näin Suomessa ylläpidetään korkeatasoista osaamista, joka lisää työllisyyttä ja parantaa asemaa kansainvälisillä markkinoilla. Lisäksi Bratu & Bolotnyy (2023) mukaan tulokset viittaavat myös siihen, että aluepolitiikalla ja sosiaalisilla investoinneilla voi olla keskeinen rooli maahanmuuttajataustaisten lasten tulevassa taloudellisessa asemassa. Koska asuinympäristön vaikutus näyttöytyy samankaltaisena sekä kantaväestön että maahanmuuttajien lapsilla, laajemmat sosiaaliset reformit voisivat parantaa molempien ryhmien tulevaa tulotasoa ja siten pitkällä aikavälillä vahvistaa myös verokertymää ja eläkejärjestelmän rahoitus pohjaa. (Bratu & Bolotnyy, 2023.)

Pakolaiset muodostavat merkittävän maahanmuuttajaryhmän, ja he ovat usein riippuvaisempia julkisista palveluista ja tulonsiirroista kuin muut maahanmuuttajat. Tutkimusten mukaan heidän integroitumisensa työmarkkinoille on keskimäärin heikompaa, ja he kärsivät muita useammin sairauksista ja työkyvyttömyydestä, mikä heikentää heidän työllistymismahdollisuuksiaan ja lisää julkisten menojen tarvetta (Åslund ym., 2024). Pakolaistaustaisten maahanmuuttajien kohdalla on kuitenkin tärkeää erottaa taloudellinen analyysi ja eettinen arviointi toisistaan. Vaikka pakolaisten vastaanotto voi lisätä julkisia menoja ja heikentää eläkejärjestelmän rahoitusasemaa, ilmastonmuutoksen ja konfliktien lisääntyessä voidaan perustellusti katsoa, että vastaanottavilla valtioilla on myös humanitaarisia ja kansainvälisiä velvollisuuksia. Näitä velvollisuuksia ei voida arvioida yksinomaan fiskaalisten mittareiden kautta.

Suomen kontekstissa ammattiliittojen asema on myös merkittävä. Mikäli työmarkkinoilla toimivien liittoihin kuulumattomien työntekijöiden osuus kasvaa, tämä voi heikentää ammattiliittojen neuvotteluvoimaa työehdoista ja palkoista. Tutkimusten mukaan maahanmuutto voi helpottaa demografista taakkaa eli tukea eläkejärjestelmän rahoitusta vain, jos se ei alenna kokonaistyöllisyyttä (Kemnitz, 2008). Tämän vuoksi on tärkeää seurata työmarkkinoiden kehitystä, jotta palkkataso ei laskisi. Empiirinen näyttö kuitenkin viittaa siihen, ettei palkkojen merkittävää alenemista tapahdu, ja mahdolliset palkkavaikutukset kohdistuvat pääasiassa aiemmin maahan tulleisiin maahanmuuttajiin eivätkä kantaväestöön (Longhi, Nijkamp & Poot, 2010).

Tutkimusten perusteella voidaan tehdä seuraavia johtopäätöksiä. Ensinnäkin työperäistä maahanmuuttoa tulisi säädellä maan tarpeiden mukaan ja arvioida, kuinka paljon ja millaisia työntekijöitä Suomi tarvitsee. Yksi vaihtoehto voisi olla pisteytysjärjestelmä, kuten Kanadassa ja

Australiassa, jossa hakijalle annetaan pisteitä esimerkiksi koulutuksesta ja työllistymismahdollisuuksista. Lisäksi järjestelmä sisältää kiintiön, jonka avulla maa voi itse säädellä työvoiman määrää. Matalasti ja korkeasti koulutettujen maahanmuuttajien määrää tulisi myös seurata ja arvioida niihin liittyviä riskejä (Kemnitz, 2003; Kemnitz, 2008).

Pakolaiset ovat ryhmä, joka tarvitsee eniten tukia, joten vastaanottavan maan tulisi pohtia realistisesti, kuinka paljon pakolaisia se pystyy ottamaan. He ovat usein pitkään työttöminä tai matalapalkkaisessa työssä, josta maksetaan vähän veroja. Lisäksi sairastuminen tai työkyvyttömyys lisää kustannuksia vastaanotettavalle maalle (Åslund ym., 2024). Siksi on erityisen tärkeää panostaa toisen sukupolven koulutukseen ja integroitumiseen, jotta he voisivat tulevaisuudessa toimia merkittävänä osana julkisen talouden rahoittajaa verojen kautta (Bratu & Bolotnyy, 2023).

Lopuksi voidaan todeta, että aiemman tutkimusnäytön perusteella maahanmuutto voi parantaa Suomen eläkejärjestelmän kestävyyttä. Ratkaisevaa ei kuitenkaan ole maahan saapuvien ihmisten määrä, vaan se, miten hyvin he vastaavat työmarkkinoiden ja yhteiskunnan tarpeisiin. Tämä korostuu erityisesti Suomen kaltaisissa maissa, joissa on laaja sosiaaliturva ja keskisuuret eläkemaksut (Han, 2013; Pinkus & Kirkegaard, 2025).

9 Lähteet

Aslanyan, M., & Mariev, T. (2020). PAYG challenge for preferential migration. *Journal of Pension Economics and Finance*, 20, 301–316.

Eläketurvakeskus (ETK). (n.d.). Eläkejärjestelmän kuvaus. <https://www.etk.fi/suomen-elakejarjestelma/elaketurva/elaketurva-kokonaisuutena/elakejarjestelman-kuvaus/>

Igarashi, H., Miwa, S., & Ono, H. (2022). Who is welcomed? Skilled migrants and public opinion. *Research & Politics*, 9(4). <https://doi.org/10.1177/20531680221139053>

International Organization for Migration. (2008). Labour migration infosheet. International Organization for Migration. <https://www.iom.int/sites/g/files/tmzbd12616/files/2018-07/Labour-Migration-Infosheet-2008.pdf>

Karonen, P., Villstrand, N. E., & Haapala, P. (Eds.). (2022). *Suomalaisen yhteiskunnan historia 1400–2000: Osa 1. Rakenteet ja instituutiot*.

Kemnitz, A. (2003). Immigration, unemployment and pensions. *Scandinavian Journal of Economics*.

Kemnitz, A. (2008). Can immigrant employment alleviate the demographic burden? The role of union centralization. *Economics Letters*.

Krieger, T. (2003). Fertility rates and skill distribution in Razin and Sadka's migration-pension model: A note (Munich Discussion Paper No. 2003-20). Department of Economics, University of Munich.

MDI. (2025). MDI väestöennuste 2025: Keskeiset tulokset. <https://www.mdi.fi/vaestoennuste/>

Razin, A., & Sadka, E. (1999). Migration and pension with international capital mobility. *Journal of Public Economics*.

Scholten, U., & Thum, M. (1996). Public pensions and immigration policy in a democracy.

Storesletten, K. (2000). Sustaining fiscal policy through immigration. Stockholm University & Centre for Economic Policy Research.

Tilastokeskus. (2019). Väestö 2019: Väestö iän ja sukupuolen mukaan alueittain (Liitetaulukko 2). https://stat.fi/til/vaenn/2019/vaenn_2019_2019-09-30_tau_002_fi.html

Tilastokeskus. (2023a). Nykyisen tasoinen nettomaahanmuutto ylläpitäisi väkiluvun kasvua. <https://stat.fi/julkaisu/cln1i9lg94af80bw1rxn0njfg>

Tilastokeskus. (2023b). Syntyvyys laski tilastohistorian matalimmalle tasolle vuonna 2024.

<https://stat.fi/julkaisu/cm1kgb0io92hk07w7910ibw3b>

Tilastokeskus. (2025). Yleinen hedelmällisyysluku. <https://stat.fi/meta/kas/hedelmällisyys.html>

Vincent, C. (2016). Population ageing, pensions and immigration. Population.

10 Liitteet

Liite 1. Aineisto:

Amin, R., Mittendorfer-Rutz, E., Udem, K., Sivesind Mehlum, I., & Hasting, R. L. (2024). Does country of resettlement influence the risk of labour market marginalization among refugees? A cohort study in Sweden and Norway. *Scandinavian Journal of Work, Environment & Health*, 50(4), 279–289. <https://doi.org/10.5271/sjweh.4154>

Boffi, G., Suari-Andreu, E., & van Vliet, O. (2024). The net fiscal position of migrants in Europe: Trends and insights (Working Paper 2/2024).

Bratu, C., & Bolotnyy, V. (2023). Immigrant intergenerational mobility: A focus on childhood environment. *European Economic Review*. <https://doi.org/10.1016/j.eurocorev.2022.104353>

Haider, W., & Salonen, L. (2023). Disability pension and sociodemographic & work-related risk factors among 2.3 million migrants and natives in Finland (2011–2019): A prospective population study. *BMC Public Health*. <https://doi.org/10.1186/s12889-02316880-5>

Han, K. J. (2013). *Saving public pensions: Labor migration effects on pension systems in European countries*. *The Social Science Journal*. <https://doi.org/10.1016/j.soscij.2012.12.001>

Longhi, S., Nijkamp, P., & Poot, J. (2010). Meta-analyses of labour-market impacts of immigration: Key conclusions and policy implications. *Environment and Planning C: Government and Policy*, 28(5), 819–833. <https://doi.org/10.1068/c09151r>

Ortega-Gil, M., ElHichou-Ahmed, C., & Mata-García, A. (2023). Effects of immigrants, health, and ageing on economic growth in the European Union. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 20(1), 224. <https://doi.org/10.3390/ijerph20010224>

Pinkus, D., & Kirkegaard, J. F. (2025). The macroeconomic impact of ageing, EU immigration policy and pension expenditures (Bruegel Working Paper No. 24/2025). Bruegel.

Åslund, O., Forslund, A., & Liljeberg, L. (2017). *Joining late, leaving early? Immigrant–native disparities in labor market attachment*. *IZA Journal of Migration*. <https://doi.org/10.1186/s40176-017-0090-1>